

Krzysztof Fudalej

"Die Streitkräfte der DDR und Polens
in der Operationsplanung des
Warschauer Paktes", red. R. Wenzke,
Poczdam 2010 : [recenzja]

Przegląd Historyczno-Wojskowy 13 (64)/3 (241), 165-166

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

też z zasobu Instytutu Polskiego i Muzeum im. Gen. Sikorskiego w Londynie, gdzie znajdują się liczne dokumenty na ten sam temat, również w języku angielskim.

Książka *General „Boy”*... jest ciekawym, brytyjskim spojrzeniem na postać niezwykle zdolnego, ale i kontrowersyjnego dowódcy z II wojny światowej. Powinien do niej sięgnąć każdy, kto interesuje się historią armii brytyjskiej, a także Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie.

Wojciech Markert

* * *

Die Streitkräfte der DDR und Polens in der Operationsplanung des Warschauer Paktes, red. R. Wenzke, Poczdam 2010

Prace naukowe dotyczące wojsk Układu Warszawskiego są w Polsce bardzo nieliczne, mimo iż od jego rozwiązania upłynęło już ponad 20 lat. Z tego względu warto zwrócić uwagę na publikację *Die Streitkräfte der DDR und Polens in der Operationsplanung des Warschauer Paktes* (Siły zbrojne NRD i Polski w planowaniu operacyjnym Układu Warszawskiego) wydaną przez niemiecki Militärgeschichtliches Forschungsamt (MGFA, Urząd Badań Historycznowojskowych) jako tom 12 serii „Potsdamer Schriften zur Militärgeschichte” (Poczdamskie Prace z Historii Wojskowości), pod redakcją Rüdiger Wenzke. Niniejsza publikacja to materiały warsztatów, które odbyły się 25 listopada 2008 r. w Poczdamie. Jej wysoki poziom gwarantuje nie tylko instytucja wydająca, ale autorzy zarówno z Niemiec, jak i z Polski. Większość z nich służyła w omawianych siłach zbrojnych oraz pracuje w MGFA lub w polskim Wojskowym Biurze Badań Historycznych.

W przeciwieństwie do wielu innych prac dotyczących Układu Warszawskiego zajmujących się często wzajemnymi oddziaływaniami wojska i polityki, artykuły zgromadzone w omawianej publikacji koncentrują się przede wszystkim na kwestiach planowania operacyjnego. Cenny jest już sam wstęp autorstwa Rüdiger Wenzke zwięźle przedstawiający najważniejsze publikacje w języku angielskim i niemieckim, dotyczące tego tematu.

Torsten Dietrich zajmuje się rolą Narodowej Armii Ludowej (*Nationale Volksarmee – NVA*) w planowaniu operacyjnym Układu Warszawskiego ze szczególnym uwzględnieniem lat sześćdziesiątych XX wieku. W rozważaniach wychodzi od zwięzłego przedstawienia podstaw sowieckiej doktryny oraz strategii wojskowej, by na tym tle przedstawić miejsce i zadania sił zbrojnych NRD na przykładzie ćwiczeń „Buria” (1961), „Trojka” (1967), przewidywań dotyczących działań wojennych na Bałtyku oraz ogólnego zarysu przygotowań NRD w ramach Układu Warszawskiego do wojny.

Siegfried Lautsch pisze o planach działania 5 Armii NVA w ramach Frontu Zjednoczonych Sił Zbrojnych w latach osiemdziesiątych. O wartości tego artykułu decyduje w dużym stopniu to, że autor był w tym okresie szefem Oddziału Operacyjnego V Okręgu Wojskowego, mającego w razie wojny wystawić 5 Armię. Ponieważ brał udział w przygotowywaniu planów będących tematem artykułu, to przedstawia też, w ogólnym zarysie, ich powstawanie oraz przesłanki podejmowania decyzji.

Winfried Heinemann omówił plany wojsk NRD dotyczące zajęcia Berlina Zachodniego w razie wojny, głównie na podstawie przeprowadzanych różnego ro-

dzaju ćwiczeń, wykorzystujących siły 1 Zmotoryzowanej Dywizji Strzelców oraz Dowództwa Granicznego „Środek” (Grenzkommando Mitte).

Polski autor, Zbigniew Moszumański, omówił rolę polskiego Frontu Nadmorskiego w działaniach na Zachodnim Teatrze Działań Wojennych, w tym jego przewidywany skład i najważniejsze elementy planów operacyjnych. Godne uwagi jest też zestawienie przewidywanych sił na obu kierunkach działania frontu.

Czesław Szafran przedstawił miejsce Marynarki Wojennej PRL w Zjednoczonej Flocie Bałtyckiej Układu Warszawskiego. Szczególnie wiele miejsca poświęcił koalicyjnym manewrom i ćwiczeniom oraz planom operacyjnym.

Rüdiger Wenzke, autor ostatniego artykułu, omówił stosunki NVA i armii polskiej, jako koalicjantów, w latach osiemdziesiątych XX w. Przedstawił w nim przede wszystkim organizację naczelnych dowództw Układu Warszawskiego, rolę sił zbrojnych, terytorium Polski i NRD oraz współpracę obu armii.

Poszczególne artykuły wzbogacone są niezbędnymi mapami, schematami oraz tabelami. Całość zamyka lista skrótów, noty o autorach oraz obszerna dyrektywa Ministra Obrony Narodowej NRD z 13 maja 1985 r. o organizacji dowodzenia Narodową Armią Ludową oraz Oddziałami Granicznymi NRD w czasie wojny.

Omawianą publikację polecam wszystkim zainteresowanym wojskowymi aspektami funkcjonowania Układu Warszawskiego.

Krzysztof Fudalej